

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. VII. Quæ præcipua sint Exemptorum genera?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

tem à toto, differre, cum Privilegium eximat vel concedat: Exemptio verò rigorosè sumpta, duntaxat eximat; falsum autem esse, Privilegio non convenire, ut sit temporale, cum Privilegium pendeat ex causâ, quæ temporalis esse potest, imò in ipso Jure legantur Privilegia Temporalia, quale, quo Theologiæ Studio Vacans; per Quinque annos Beneficiorum fructus, absens percipit. C. 5. De Magistr; quale etiam, quo Parochus propter eandem causam, per Septennium, Parochia suâ fructus etiam absens lucratur. C. 34. De Elect. in VI.

QUESTIO VI.

Nùm Exempti dici debeant Metropolitanis, qui immediatè subsunt Summo Pontifici?

Quærendi causa: Episcopalis Hierarchia constat Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, Patriarchis, & Summo Pontifice; undè Metropolitanis Papæ proximè subiecti, duplici subjectionis gradu liberantur.

Respondetur; Metropolitanos hujusmodi Exemptos dicendos non esse, nisi extent Primates, vel Patriarchæ, Primatæ, vel Patriarchatûs jure actû gaudentes; non enim in re, de quâ agitur, considerandum, quid aliàs factum fuerit, vel quid in aliis Regionibus fiat, sed inspicendum duntaxat præfens tempus, usque Locorum, de quibus queritur, alioquin Presbyteri, qui immediatè subsunt Episcopo, Exempti dicendi essent, etiam in Regionibus, in quibus nulli sunt Archiepysbyteri, vel si sint, suo non potiuntur jure. Quod de Presbyteris respectu Archiepysbyteri dictum est, ad Diaconos Archidiaconi respectu extendendum; alioquin etiam abrogatis Corepiscopis Districtuum suorum Parochi Exempti fuissent, idèoque Quamplurimi Curati inter Exemptos collocandi essent; uno verbo, quotiès Jurisdictionis gradus aliquis periret, tot fierent Exempti, quot illi gradui subiciebantur; & è converso, antè hujusmodi gradûs institutionem, Exempti dici poterant, Quicumque postea Instituto subiecti fuerunt.

QUESTIO VII.

Quæ præcipua sint Exemptorum genera?

Ad præcipua Quæstio restringitur, quia illa nosse refert, eaque discutere, quæ ad illa pertinent.

Respondetur; non ignoranda Exemptorum genera hæc esse. 1. Alii sunt Saculares, Alii Regulares. 2. Alii sunt intrâ alicujus Episcopi Diocesim constituti, Alii sunt nullius Diocesis. 3. Alii præter Exemptionem, ipsi habent Jurisdictionem quasi Episcopalem, Alii hæc Jurisdictione non gaudent. 4. Alii sunt, qui Papæ immediatè subsunt; Alii, qui proximè Superiori ejus, à cujus Jurisdictione eximuntur.

QUESTIO VIII.

An de Exemptis Sacularibus in Corpore Juris mentio fiat? atque etiam, An circa hujus generis Exemptionem Antiqui ibidem reperiantur Canones?

Ad primam Quæstionis Partem, Respondetur, in Corpore Juris sermonem fieri de multiplici Exemptione Sæculari.

Agitur 1. de Exemptione, quæ fit mutatione Statûs, idque C. UNICO DIST. CL. in quo Episcopus Suffraganeus æqualis fit suo Metropolitanò, Ecclesiæ suæ in Metropolitanæ erectione: *Can. Calced. ann. 451. C. 16. De Maj. & Obed. GREGOR. IX. ann. 1227.* in quo Ecclesiæ, quæ Archidiacono subest, ipsius Jurisdictioni subtrahitur, erecta in Cathedralè.

Agitur 2. de Exemptione, quæ Ecclesiæ alterius Ecclesiæ Jurisdictioni subtrahitur, sine ullâ Statûs mutatione; idque C. 52. CAUS. XVI. QUÆST. I. in quo Episcopus Metropolitanus Jurisdictioni subtrahitur, utrâque in eodem statu permanente Ecclesiâ. *PELAG. II. an. 577.*

Agitur 3. de Exemptione, quæ, servatâ Metropolitanò sua auctoritate, Suffraganeò conceditur Præfessionis

honor in Conciliis, idque in C. 2. CAUS. XXV. QUÆST. II. *junctâ Correct. Rom. notâ,* in quo S. LEO illas manere præcipit Ecclesiarum Privilegia à Nicenâ Synodo concessa, inter quæ non minimum Ecclesiæ Hierosolymitanæ Privilegium, quo ipsius Episcopus Cæsareensem Archiepiscopum Metropolitanum suum præcedendi jus accipit, integrâ in reliquis remanente istius Dignitate.

Agitur 4. de Exemptione, quæ quoad Correctionem Subditi, Ordinario suo immediatè non subsunt, idque. C. 13. *De Off. Ordin.* in quo Canonici, qui per Capitulum corrigi consueverunt, ab eodem corrigendi dicuntur.

Agitur 5. de Exemptione, quæ Deputati servitio Capituli aliorumvè Clericorum, Conquerentibus respondent, non coram Episcopo, sed coram illis, quibus deserviunt, idque C. 13. *De Foro Compet.* in quo id deciditur in favorem Capituli Belyacensis, aliorumque ejusdem Diocesis Clericorum.

Ad Posteriores Quæstionis Partem Respondetur, Canonem Antiquiorem circa primam Exemptionem ex CONCILIO CALCEDONENSI anno. 451. celebrato de promptum esse, sed minimi momenti rem esse hujus Exemptionis Antiquitatem nosse.

Secunda Exemptio primùm à PELAGIO II. ad Pontificatum evecto an. 577. concessa fuit, deindè à GREGORIO illius Successore innovata an. 592.

Molinæus in hunc locum ait, hanc Exemptionem secundam mali exempli Exemptionem esse; ad id fortè motus, vel quia sine causâ concessa videtur, vel quia quæ conjiciatur, sufficiens Successorum respectu non apparet, vel quia Episcopus Thebanus, qui Larissæ Archiepiscopi Jurisdictioni subtrahitur, Responsalibus Papæ Constantinopoli degentibus, in minimis subicitur, in majoribus verò immediatè Summo Pontifici.

Sed quæcumque ex his Rationibus ad istam opinionem determinavit *Molinæus*, vix probari potest. Nam 1. conjicere licet, concessam hanc Exemptionem propter, causam eandem, propter quam innovata est, nempe propter illatas ab Archiepiscopo Larissæ Episcopo Thebano injurias.

2. Causa hæc, & justa, & sufficiens, etiam erga Successorem videtur; Justa, cum æquissimum sit, ut à calumniis inferendi vel patendi periculo quis liberetur: Sufficiens erga Successorem, cum ex *sine cit. Canonis* colligi possit, Thebanum Episcopum à Metropolitanò suo vexatum, propter Temporales, quæ inter utramque Sedem intererant, Contentiones. Hic enim Archiepiscopo Larissæ præcipitur, ut res, tum mobiles, tum imobiles, Episcopi Thebani, quas retinere dicitur, eidem restituit.

3. Causæ Majores jamjam ab INNOCENTIO I. Sedis Apostolicæ reservatæ fuerant. Unde GREGORIUM Thebanum Episcopum in majoribus sibi immediatè subiciens, nihil novi statuit: in minoribus verò illum Responsalibus suis subicit potius, quàm Constantinopolitano, quia cognitâ sibi Responsalium suorum probitate, aliisque ad justè judicandum animi dotibus, sperabat ab illis justiores Sententias.

Cum *Nicanum Concilium* à quo Tertia Exemptio fluxit, ann. 325. fuerit celebratum, hinc fit, ut ista Exemptio omnium Sæcularium Exemptionum antiquissima sit; sed præterquam quòd hæc Exemptio non magni videatur momenti, adeoque singularis fuerit, ut nec in Corpore Juris, nec in Historiâ Ecclesiasticâ, quidquam simile legatur, non multum refert, cujus sit Antiquitatis cognoscere.

Non idem dicendum de Quartâ Exemptione; Cum enim multa Capitula Canonicos suos corrigendi jure potiuntur, scire interest, quo tempore, sicut & quâ auctoritate, cæperit hæc Exemptio, idèoque utrumque accuratè notandum.

Antiquiorem circa illam *citato Canone* nullum in Corpore Juris invenimus. Citatus autem Canon è *Concilio Lateranensi* sub INNOCENTIO III. ann. 1215. celebrato desumitur, sed hinc colligi non potest, tunc temporis hanc Exemptionem cepisse, cum CONCILIUM illam

non